

Επιμνημόσυνη Δέηση για την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως στην Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μαρωνείας και Κομοτηνής](#)

Το πρωί της Κυριακής, 29ης Μαΐου 2022, στον Ιερό Ναό Αγίου Τρύφωνος Κομοτηνής, ο Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμων ιερούργησε και προέστη της επιμνημοσύνου δεήσεως του τελευταίου Βυζαντινού Αυτοκράτορος Κωνσταντίνου του Παλαιολόγου και των συν αυτώ αναιρεθέντων πατέρων και αδελφών ημών, Κληρικών και Λαϊκών, επί τη μνήμη της αλώσεως της Βασιλευούσης.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφώνησε ο Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης κ. Γρηγόριος Παπαγιάννης. Ο Μητροπολίτης

ανεφερόμενος στην θλιβερή αυτή επέτειο προέτρεψε να διατηρούμε άσβεστη τη μνήμη και να δεόμεθα προσευχητικώς: «υπέρ των πατέρων και αδελφών ημών των προαπιστών της πίστεως και της πατρίδος.»

Η ομιλία

«Σεβασμιώτατε, σεβαστοί Πατέρες, αγαπητοί αδελφοί, Τον λόγο της Ιστορίας τον έχουμε ακούσει άλλες φορές, πολλές φορές.

Σήμερα επιλέγω να μιλήσω για ήρωες, με βάση το συναίσθημα και απευθυνόμενος στο συναίσθημα.

Προσωπικές σκέψεις αναξίου, ανάξιες, και ανίκανες να γίνουν έστω και λογίδριο.

Σας παρακαλώ να δείξετε κατανόηση, αν σας φανεί ότι μάλλον τείνω προς το παραλήρημα, και να με ανεχθείτε:

«Τῇ 29ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός...» Ἦν, -καὶ τότε!- ἦν ὁ Μάιος ἄγων τὴν 29ην ἡμέραν καὶ ὁ πρωινὸς ὕπνος γλυκὺς ἦν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν νέων καὶ ἐν ταῖς παρειαῖς τῶν νεανίδων...

«Καθεύδετε τὸ λοιπόν, καὶ ἀναπαύεσθε! Ἰδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα!» Καὶ ὁ βασιλεὺς, ἰστάμενος βαστάζων ἀσπίδα καὶ δόρυ, εἶπε λόγον λύπης ἄξιον:

«Οὐκ ἔστι τις τῶν Χριστιανῶν, τοῦ λαβεῖν τὴν κεφαλὴν μου ἀπ' ἐμοῦ;» Ἦν γὰρ μονώτατος ἀπολειφθεὶς. «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;»

Καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος! Ὅτι πάντες οἱ Πατέρες μου μετ' ἐμοῦ εἰσὶν! Καὶ τότε: ἀσέβεια μεγίστη, ἐκ μέρους τοῦ Πορθητῆ! Καὶ σήμερα: τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὅπου οὐ δεῖ! (Ὁ ακούων νοεῖτω!) Καὶ ὅπως ὁ Κολοκοτρώνης -ναι, ὁ Κολοκοτρώνης-, ἀδικημένος -«ορέ Ἕλληνες»!-, ἔτσι καὶ ὁ Κωνσταντῖνος: Ολότελα ξεχασμένος -ορέ Ἕλληνες!-. Ἡ, το πολὺ πολὺ, χαμηλόφωνα «τιμώμενος», δηλαδή... υβριζόμενος, ἀπὸ τοὺς προσκυνημένους, που τρέμουν, μὴ τυχόν καὶ τοὺς ακούσουν τὰ αφεντικά που προσκυνοῦνε!

Προς ους ημεῖς: “Μὴ φοβεῖσθε! ὑμεῖς γὰρ τοῦ ἡγεμόνος ἐστὲ φίλοι καὶ ἔξετε τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου καὶ τὰς συνθήκας, ἃς εἴχετε μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ μεθ’ ἡμῶν κρειττόνως ἔξετε καὶ ἄλλο μὴ φροντιεῖτε, ἵνα μὴ εἰς ὀργὴν κινήσητε τὸν ἡγεμόνα.” (—Ταῦτα ὁ Ζάγανος εἰπὼν ἐκώλυσε τοὺς Φράγγους τοῦ Γαλατᾶ μὴ ἀναχωρῆσαι· πλὴν ὅσοι ἐδυνήθησαν φυγεῖν, ἔφυγον. Τότε συμβουλευθέντες οἱ λοιποί, ἔλαβον τὰς κλεῖς τοῦ κάστρου σὺν τῷ ποδεστάτῳ αὐτῶν καὶ ἀπῆλθον προσκυνήσοντες τῷ τυράννῳ· καὶ προσκυνήσαντες καὶ δόντες τὰς κλεῖς, αὐτὸς περιχαρῶς ἔλαβε καὶ τούτους σὺν ἰλαροῖς λόγοις καὶ βλέμματι ἔπεμψεν.) Πλησιάζω στο μνῆμα του Παλαιολόγου: Καὶ βλέπω τὰ οστά τὰ ιερά, γεγυμνωμένα, καὶ λέγω: Ἄρα τίς ἐστίν; Βασιλεὺς ἢ στρατιώτης;

Ὅτι, οὐκ ᾔδεισαν ὅτι βασιλεὺς ἐστίν, ἀλλ’ ὡς κοινὸν στρατιώτην ἐθανάτωσαν αὐτόν. «Κωνσταντῖνος, χριστιανὸς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων!»

Ο Λεωνίδας του χρέους! Που γνωρίζει ὅτι στὸ τέλος ὁ Ἐφιάλτης θὰ φανῇ καὶ οἱ Μῆδοι θὰ διαβοῦνε!

Της μεγαλwsύνης ο Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ο Μεγαλέξαντρος μαζί!

Που, ἀπὸ φθόνου, ὅλοι οἱ μικροί, οἱ ελάχιστοι, ἀδυνατοῦν νὰ ἀναγνωρίσουν, καὶ προσπαθοῦν μάταια νὰ μειώσουν!

Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος της ελευθερίας! Που ἡ κεφαλὴ του ἠνέχθη ἐπὶ πῖνακι, καὶ ἐδόθη τῷ βδελυρῷ ἡγεμόνι καὶ τοῖς συνανακειμένοις αὐτῷ, γιὰ νὰ τοὺς στοιχειώνει γιὰ πάντα: «Ἀληθῶς, βασιλεὺς ἦν οὗτος!»

Ο Ιησοὺς της αυτοθυσίας! Που μαζεύει γύρω του τὰ λιγοστά παλληκάρια του, γιὰ το τελευταῖο «Δείπνο», γιὰ τὶς τελευταῖες νουθεσίες, γιὰ τὴν τελευταία προσευχή: «Ὑμεῖς μὲν γενναιότατοι συστρατιῶται καὶ πᾶς ὁ πιστὸς καὶ τίμιος λαός, καλῶς οἴδατε, ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἐχθρὸς τῆς πίστεως ἡμῶν βούλεται μετὰ πάσης μηχανῆς καὶ τέχνης ἰσχυροτέρως στενοχωρῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐμβολὴν διὰ ξηρᾶς καὶ σύρραξιν διὰ θαλάσσης μετὰ συμπλοκῆς μεγάλης δῶσαι ἡμῖν μετὰ πάσης δυνάμεως, ἵνα, εἰ δυνατόν, ὡς ὁ ὄφις τὸν ἰὸν ἐκχύσῃ· καὶ ὡς λέων ἀνήμερος καταπιεῖν ἡμᾶς βιάζεται. Διὰ τοῦτο λέγω καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς, ἵνα στῆτε ἀνδρείως καὶ μετὰ γενναίας ψυχῆς, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τοῦ νῦν ἐποιήσατε, κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἡμετέρας πίστεως. Παραδίδωμι δὲ ὑμῖν τὴν κλεινὴν τε περίφημον καὶ εὐκλεῆ ταύτην μεγαλοπρεπεστάτην καὶ εὐγενῆ πόλιν, τὴν ὄντως ἐκλαμπροτάτην καὶ βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἡμῶν πατρίδα. Καλῶς οὖν οἴδατε, ἀδελφοί, ὅτι ἔνεκεν τεσσάρων τινῶν ὀφειλέται κοινῶς ἐσμεν πάντες, ἵνα προτιμήσωμεν ἀποθανεῖν μᾶλλον ἢ ζῆν, πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ εὐσεβείας, δεύτερον δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, τρίτον ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, ὡς χριστοῦ Κυρίου, καὶ τέταρτον ὑπὲρ

συγγενῶν καὶ φίλων.

Λοιπόν, ἀδελφοί, ἐὰν ὀφειλέται ἐσμέν ὑπὲρ ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτῶν ἀγωνίζεσθαι ἕως θανάτου, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς ὑπὲρ πάντων τούτων.

Καὶ γάρ, ὡς βλέπετε προφανῶς, ἐκ πάντων μέλλομεν ζημιωθῆναι. Ἐὰν διὰ τὰ ἐμὰ πλημμελήματα παραχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὴν νίκην τοῖς ἀσεβέσιν, ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῶν τῆς ἀγίας, ἣν ὁ Χριστὸς τῷ οἰκείῳ αὐτοῦ αἵματι ἡμῖν ἐδωρήσατο, κινδυνεύομεν· ὅ ἐστι κεφάλαιον πάντων. Καὶ γάρ, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τις καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν, τί τὸ ὄφελος;

Δεύτερον, πατρίδα περίφημον τοιαύτην ὑστερούμεθα καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν. Τρίτον, τὴν ποτέ περιφανῆ, νῦν δὲ τεταπεινωμένην καὶ ὠνειδισμένην καὶ ἐξουθενημένην ἀπολλύομεν βασιλείαν καὶ ὑπὸ τυράννου καὶ ἀσεβοῦς ἄρχεται. Τέταρτον δέ, καὶ φιλτάτων τέκνων καὶ συμβίων καὶ συγγενῶν στερούμεθα.

[Αὐτὸς δὲ ὁ ἀλιτῆριος ὁ ἀμηνῶς πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἄγει σήμερον, ἀφ' οὗ ἡμᾶς ἐλθὼν ἀπέκλεισε καὶ μετὰ πάσης μηχανῆς καὶ ἰσχύος καθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτα οὐκ ἐπαύσατο πολιορκῶν ἡμᾶς. Καὶ χάριτι τοῦ παντεπόπτου Χριστοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκ τῶν τειχῶν μεταἰσχύνης, ἄχρι τοῦ νῦν, πολλάκις ἀπεπέμφθησαν.

Τὰ νῦν δὲ πάλιν, ἀδελφοί, μὴ δειλιάσητε, (ἐὰν καὶ τείχους μέρος ὀλίγον ἐκ τῶν κρότων καὶ τῶν πτωμάτων τῶν ἐλεπόλεων ἔπαισε.) Ἡμεῖς πᾶσαν τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν ἅμαχον δόξαν τοῦ Θεοῦ ἀναθέμεθα· οὗτοι ἐν ἅρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις καὶ ἐν δυνάμει καὶ πλήθει, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν πεποιθήμεν, δεύτερον δὲ καὶ ἐν ταῖς

ἡμετέραις χερσί, καὶ ῥωμαλεότητι, ἣν ἐδωρήσατο ἡμῖν ἡ θεία δύναμις.

Γνωρίζω, ὅτι αὕτη ἡ μυριαρίθμητος ἀγέλη τῶν ἀσεβῶν ἐλεύσονται καθ' ἡμῶν μετὰ βαναύσου καὶ ἐπληρμένης ὀφρύος καὶ θάρσους πολλοῦ καὶ βίας, ἵνα διὰ τὴν ὀλιγότητα ἡμῶν θλίψωσι· καὶ μετὰ φωνῶν μεγάλων καὶ ἀλάλαγμῶν ἀναριθμήτων βούλονται ἡμᾶς φοβῆσαι. Καὶ ὥρα οὐκ ὀλίγη ταῦτα ποιήσωσι, καὶ ἀναριθμήτους πέτρας καὶ ἕτερα βέλη καὶ ἐλεβολίσκους ὥσει ἅμμον θαλασσῶν ἄνωθεν ἡμῶν πτήσουσι. Δι' ὧν, (ἐλπίζω γάρ), μὴ ἡμᾶς βλάψωσι, διότι μὲν θεωρῶ καὶ λίαν ἀγάλλομαι καὶ τοιαύταις ἐλπίσι τῷ λογισμῷ τρέφομαι, ὅτι, εἰ καὶ ὀλίγοι πάνυ ἐσμέν, ἀλλὰ πάντες ἐπιδέξιοι καὶ ἐπιτήδριοι, ῥωμαλέοι τε καὶ ἰσχυροὶ καὶ μεγαλήτορες καὶ εὖ προπαρασκευασμένοι ὑπάρχετε. Ταῖς ἀσπίσιν ὑμῶν καλῶς τὴν κεφαλὴν σκέπεσθε ἐπὶ τῇ συμπλοκῇ καὶ συρῥάξει. Ἡ δεξιὰ ὑμῶν ἢ τὴν ῥομφαίαν ἔχουσα μακρὰ ἔστω πάντοτε. Αἱ περικεφαλαῖαι ὑμῶν καὶ οἱ θώρακες καὶ οἱ σιδηροὶ ἱματισμοὶ λίαν εἰσὶν ἱκανοὶ ἅμα καὶ

τοῖς λοιποῖς ὅπλοις, καὶ ἐν τῇ συμπλοκῇ ἔσονται πάντα ὠφέλιμα λίαν· οἷς οἱ ἐναντίοι οὐ χρῶνται, ἀλλ' οὔτε κέκτηνται αὐτά. Καὶ ὑμεῖς ἔσωθεν τῶν τειχῶν

ὑπάρχετε σκεπόμενοι, οἱ δὲ, ἀσκεπεῖς μετὰ κόπου ἔρχονται.

Διό, ὧ συστρατιῶται, γίνεσθε ἔτοιμοι καὶ στερεοὶ καὶ μεγαλόψυχοι, διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, μιμούμενοι τοὺς ποτέ τῶν Καρχηδονίων ὀλίγους ἐλέφαντας, πῶς τοσοῦτον πλῆθος ἵππων Ῥωμαίων τῇ φωνῇ καὶ θέᾳ ἐδίωξαν· καὶ ἐὰν ζῶον ἄλογον ἄλογον ἐδίωξε, πόσον μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τῶν ζώων καὶ ἀλόγων ὑπάρχοντες κύριοι. Καὶ οἱ καθ' ἡμῶν ἐρχόμενοι, ἵνα παράταξιν μεθ' ἡμῶν ποιήσωσιν, ὡς ζῶα ἄλογα καὶ χοίρων χεῖρονες εἰσίν. Αἱ πέλται ὑμῶν καὶ ῥομφαῖαι καὶ τὰ τόξα καὶ ἀκόντια πρὸς αὐτοὺς πεμπέσθωσαν παρ' ὑμῶν, ὡς ἐπὶ ἀγρίων χοίρων πληθύν, ἵνα γνῶσωσιν οἱ ἀσεβεῖς, ὅτι οὐ μετὰ ἀλόγων ζώων παράταξιν ἔχουσιν, ἀλλὰ μετὰ κυρίων καὶ αὐθεντῶν αὐτῶν καὶ ἀπογόνων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων. Οἶδατε καλῶς, ὅτι ὁ δυσσεβῆς αὐτὸς ἀμηρᾶς καὶ ἐχθρὸς τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, χωρὶς εὐλόγου αἰτίας τινός, τὴν ἀγάπην, ἣν εἶχομεν, ἔλυσε καὶ τοὺς ὄρκους αὐτοῦ τοὺς πολλοὺς ἠθέτησεν ἀντ' οὐδενὸς λογιζόμενος· καὶ

ἐλθὼν αἰφνιδίως φρούριον ἐποίησεν ἐπὶ τὸ Στενὸν τοῦ Ἀσωμάτου, ἵνα καθ' ἐκάστην ἡμέραν δύνηται ἡμᾶς βλάπτειν. Τοὺς ἀγροὺς ἡμῶν καὶ κήπους καὶ παραδείσους καὶ οἴκους πυριαλώτους ἐποίησε· τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς χριστιανούς, ὅσους εὔρεν, ἐθανάτωσε καὶ ῥηγμαλώτευσσε, τὴν φιλίαν ἡμῶν ἔλυσε. [Τοὺς δὲ τοῦ Γαλατᾶ ἐφιλίωσε· καὶ αὐτοῖχαίροντες, οὐκ εἶδον καὶ αὐτοὶ οἱ ταλαίπωροι τὸν τοῦ γεωργοῦ παιδὸς μῦθον, τοῦ ἐψήνοντος τοὺς κοχλίου καὶ εἰπόντος «ὧ ἀνόητα ζῶα, τῶν οἰκιῶν ἡμῶν ἐμπιπραμένων ἡμεῖς ἄδετε».] Λοιπόν, ἀδελφοί, ἐπεὶ ἡμᾶς πολιορκεῖ καὶ ἀπέκλεισε, καὶ καθ' ἐκάστην τὸ ἀχανὲς αὐτοῦ στόμα χάσκων εὐκαιρίαν αἰτεῖ, πῶς καταπῆ ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν ταύτην, ἣν ἀνήγειρεν ὁ τρισμακάριστος καὶ μέγας Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος καὶ τῇ πανάγνῳ δεσποίνῃ ἡμῶν Θεοτόκῳ καὶ ἀειπαρθένῳ Μαρίᾳ ἀφιέρωσε καὶ ἐχαρίσατο, τοῦ κυρίαν εἶναι καὶ βοηθὸν καὶ σκέπην τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι καὶ καταφύγιον τῶν Χριστιανῶν, ἐλπίδα καὶ χαρὰν πάντων Ἑλλήνων, τὸ καύχημα τῶν ὑπὸ τὴν ἡλίου ἀνατολὴν ὄντων πάντων. Καὶ οὗτος ὁ ἀσεβέστατος τὴν ποτέ περιφανῇ καὶ ὁμφακίζουσιν ὡς ῥόδον τοῦ ἀγροῦ βούλεται ἀφανῇ ποιῆσαι, τὴν δουλώσασαν σχεδόν, δύναμαι εἰπεῖν, πᾶσαν τὴν ὑφ' ἡλίον καὶ ὑποτάξασαν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς [Πόντον καὶ Ἀρμενίαν, Περσίαν καὶ Παφλαγονίαν, Ἀμαζόνας καὶ Καππαδοκίαν, Γαλατίαν καὶ Μηδίαν, Κολχοὺς Ἰβήρας, Βοσποριανούς καὶ Ἀλβάνους, Σιρίαν καὶ Κιλικίαν καὶ Μεσοποταμίαν, Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην, Ἀραβίαν τε καὶ Ἰουδαίαν, Βακτριανούς καὶ Σκύθας, Μακεδονίαν καὶ Θετταλίαν, Ἑλλάδα, Βοιωτίαν, Λοκροὺς καὶ Αἰτωλοὺς, Ἀκαρνανίαν, Ἀχαίαν καὶ Πελοπόννησον, Ἡπειρον καὶ τὸ Ἰλλυρικόν, Λυχνίτας καὶ τὸ Ἀνδριατικόν, Ἰταλίαν, Τουσκίνους Κελτοὺς καὶ Κελτογαλάτας, Ἰβηρίαν τε καὶ ἕως τῶν Γαδείρων, Λιβύαν καὶ

Μαυρητανίαν καὶ Μαυρουσίαν, Αἰθιοπίαν, Βελέδας Σκούδην, Νουμιδίαν καὶ Ἀφρικὴν καὶ Αἴγυπτον, αὐτὸς τὰ νῦν βούλεται ταύτην δουλώσαι αὐτῷ, τὴν κυριεύουσιν τῶν πόλεων, καὶ ζυγῷ ὑποβαλεῖν καὶ δουλείᾳ, καὶ τὰς ἀγίας ἐκκλησίας ἡμῶν, ἔνθα

ἐπροσκυνεῖτο ἡ ἁγία Τριάς καὶ ἐδοξολογεῖτο τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ ὅπου ἄγγελοι ἠκούοντο ὑμνεῖν τὴν ἔνσαρκον τοῦ Θεοῦ Λόγου οἰκονομίαν, βούλεται ποιῆσαι προσκύνημα τῆς αὐτοῦ βλασφημίας καὶ κατοικητήριον ἀλόγων καὶ καμῆλων. Λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ συστρατιῶται, ταῦτα ἐνθυμήθητε, ἵνα τὸ μνημόσυνον ἡμῶν καὶ ἡ μνήμη καὶ φήμη καὶ ἡ ἐλευθερία αἰωνίως γενήσεται. Καὶ ἄλλα ἔχω εἰπεῖν ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ ἔχω καιρόν. Μόνον, τὸ τεταπεινωμένον ἡμέτερον σκῆπτρον εἰς τὰς ὑμῶν χεῖρας ἀνατίθηναι, ἵνα αὐτὸ μετ' εὐνοίας φυλάξητε. Παρακαλῶ δὲ καί τοῦτο καὶ δέομαι τῆς ἡμετέρας ἀγάπης, ἵνα τὴν πρέπουσαν τιμὴν καὶ ὑποταγὴν δώσητε τοῖς ὑμετέροις στρατηγοῖς καὶ δημάρχοις καὶ

ἐκατοντάρχοις, ἕκαστος κατὰ τὴν τάξιν αὐτοῦ καὶ τάγμα καὶ ὑπηρεσίαν.

Γνωρίσατε δὴ τοῦτο· ἐὰν ἐκ καρδίας φυλάξητε τὰ ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν, ἐλπίζω εἰς Θεόν, ὡς λυτρωθείημεν ἡμεῖς τῆς ἐνεστώσης αὐτοῦ δικαίας ἀπειλῆς. Δεύτερον δὲ καὶ ὁ στέφανος ὁ ἀδαμάντινος ἐν οὐρανοῖς ἐναπόκειται ὑμῖν καὶ μνήμη αἰώνιος καὶ ἄξιος ἐν τῷ κόσμῳ ἔσεται.”

«Ὡ συστρατιῶται καὶ ἀδελφοί, στῆτε ἀνδρείως! παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ: Κοινῇ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθάνωμεν!

Καὶ μὴ φεισώμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν! Καὶ τώρα, ἀδελφοί, παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ Θεῷ καὶ Πατρί».

«Πατέρα μου, αὐτοὺς που μου ἔδωσες, σου τους παραδίδω: δικοί σου ἦταν! Εσύ φύλαξέ τους ἀπὸ τοῦ κόσμου! Εσύ διατήρησέ τους ἐνωμένους!»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν καὶ τὴν δημηγορίαν τελέσας καὶ μετὰ δακρύων καὶ στεναγμῶν τὸν Θεὸν εὐχαριστήσας, οἱ πάντες ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος ἀπεκρίναντο μετὰ κλαυθοῦ λέγοντες· “Ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τῆς Χριστοῦ πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν.” Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ πλείστα εὐχαρίστησας, πλείστας δωρεῶν ἐπαγγελίας αὐτοῖς ἐπηγγείλατο. Εἶτα πάλιν λέγει· “Λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ συστρατιῶται, γίνεσθε ἔτοιμοι εἰς τὸ πρῶν. Χάριτι καὶ ἀρετῇ τῇ παρὰ τοῦ Θεοῦ ὑμῖν δωρηθείσῃ, καὶ συνηργούσης τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐν ἣ τὴν ἐλπίδα πᾶσαν ἀνεθέμεθα,

ποιήσωμεν τοὺς ἐναντίους μετὰ αἰσχύνης ἐκ τῶν ἐντεῦθεν κακῶς ἀναχωρῆσαι.” Ἀκούσαντες δὲ οἱ δυστυχεῖς Ῥωμαῖοι καρδίαν ὡς λέοντες ἐποίησαν καὶ ἀλλήλως συγχωρηθέντες ἦτουν, εἰς τοῦ ἐτέρου, καταλλαγῆναι, καὶ μετὰ κλαυθοῦ ἐνηγκαλίζοντο, μήτε φιλάτων μνημονεύοντες οὔτε γυναικῶν ἢ πλούτου φροντίζοντες, εἰ μὴ μόνον τοῦ ἀποθανεῖν, ἵνα τὴν πατρίδα φυλάξωσι.

Καὶ ἕκαστος ἐν τῷ διατεταγμένῳ τόπῳ ἐπανέστρεψε καὶ ἀσφαλῶς ἐποιοῦν ἐν τοῖς τείχεσι τὴν φυλακὴν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου Σοφίας ἐλθὼν καὶ προσευξάμενος μετὰ κλαυθοῦ τὰ ἄχραντα καὶ θεῖα μυστήρια μετέλαβεν. Ὁμοίως καὶ ἕτεροι πολλοὶ τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἐποίησαν. Εἶτα ἐλθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὀλίγον σταθεὶς καὶ ἐκ

πάντων συγχώρησιν αἰτήσας... ἐν τῇδε τῇ ὥρᾳ, τίς διηγῆσεται τοὺς τότε

κλαυθμούς καὶ θρήνους τοὺς ἐν τῷ παλατίῳ; Ἐὰν ἀπὸ ξύλου ἄνθρωπος ἢ ἐκ πέτρας ᾗν, οὐκ ἐδύνατο μὴ θρηνῆσαι.

Δεν μπορῶ νὰ συνειδητοποιήσω με λογικὲς ἐννοίες τι ακριβῶς ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς μετὰ λόγια «ὁ θάνατος καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου». Το νιώθω ὅμως: Ὁ Κωνσταντῖνος, καὶ οἱ συν αὐτῷ, κέρδισαν τὴν αθανασία, τὴν αἰώνια μνήμη, στὶς καρδιές τῶν Ελλήνων.

Ἡ Ελλάδα καὶ ἡ Ἐκκλησία δέονται γιὰ τὴν ψυχὴ τους, γιὰ τὴν «αἰώνια μνήμη τους» ἀπὸ Θεοῦ. Ἀλλὰ ἐμεῖς, ὡς ευγνώμονες ἀπόγονοι ἐκείνων, ἀναγνωρίζουμε τὴν ἡρωϊκὴ τους θυσία, καὶ τοὺς τιμοῦμε ὡς μάρτυρες καὶ ζητοῦμε τὶς πρεσβείες τους, προκειμένου νὰ μὴ φανούμε ἐντελῶς ἀνάξιοί τους:

«Μάρτυρες τῆς Ἀλώσεως, τὰ ἄνθη τὰ πνέοντα ὁσμὴν βεβαίας ἐλπίδος εἰς τὴν τοῦ Γένους ἀνάστασιν, Χριστὸν δυσωπεῖτε, τῷ λαῷ αὐτοῦ δοθῆναι τὸ μέγα ἔλεος!».

